

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 6.Pf. 20.308/2023/5.

A felperes: felperes
(felperes címe)

A felperes képviselője: Újvári és Báji-Patay Ügyvédi Iroda,
eljáró ügyvéd: Dr. Báji-Patay Gergely
(ügyvéd címe)

Az alperes: alperes
(alperes címe)

Az alperes képviselője: Dr. Szabó Előd ügyvéd
(ügyvéd címe)

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 64.P.20.658/2021/55.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes (56. sorszám alatt)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásának tőkeösszegét 102.029.480 (százkétfélmillió-huszonkilencezer-négyszáznyolcvan) forintról 86.860.244 (nyolcvanhatmillió-nyolcszázhatvanezer-kétszáznegyvennégy) forintra, ezen belül a 48.524.156 (negyvennyolcmillió-ötszázhuszonnégyezer-százötvenhat) forintot 44.722.239 (negyvennégy millió-hétszázhuszonkétezer-kétszázharminckilenc) forintra, a 2023. április 1. napjától fizetendő költségpótló járadék összegét 428.250 (négy százhuszonnyolcezer-kétszázötven) forintról 403.250 (négy százharromezer-kétszázötven) forintra, a 2023. április 1. napjától fizetendő jövedelempótló járadék összegét 506.831 (ötszázhatvanezer-nyolcszázharmincegy) forintról 477.941 (négy százhetvenhétezer-kilencszáznegyvenegy) forintra, az alperes által fizetendő 5.961.000 (ötmillió-kilencszázhatvanegyezer) forint + áfa perköltséget 4.649.580 (négy millió-hatszáznegyvenkilencezer-ötszáznyolcvan) forint + áfa összegre, a 218.060 (kétszáztizennyolcezer-hatvan) forintot 170.087 (százhetvenezer-nyolcvanhét) forintra, az alperes által fizetendő állam által előlegezett 462.352 (négy százhatvankétezer-háromszázötvenkét) forint költséget 360.635 (háromszázhatvanezer-hatszázharmincöt) forintra, az alperes által fizetendő kereseti illetéket 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forintról 1.170.000 (egymillió-százhetvenezer) forintra leszállítja, és megállapítja, hogy a fennmaradó 101.717 (százezerhét százötvenhét) forint állam által előlegezett költséget és 330.000 (háromszázharmincezer) forint kereseti illetéket az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 390.144 (háromszázkilencvenezer-száznegyvennégy) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg az államnak 1.600.000 (egymillió-hatszázézer) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára. Megállapítja, hogy további 900.000 (kilencszázézer) forint fellebbezési illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes 2014. július 13-án gépjármű vezetőjeként az alperes biztosítottja által okozott közlekedési balesetben sérült. A felperes az alperes rész-teljesítéseivel nem fedezett kárainak és sérelemdíjának a megfizetése iránt indított pert az alperessel szemben.

[2] A felperes végleges keresete szerint az alperes kötelezését kérte

- az alperes folyamatos havi 15.000 forint összegű teljesítéseinek elszámolása folytán 2023. január 1. napjától havi 15.000 forint élelemfeljavítási többletköltsége,

- a havi 10.000 forint összegű teljesítéseinek az elszámolását követően fennmaradt további, 2014. július 13-tól havi 10.000 forint, 2019. január 1-től havi 15.000 forint, 2023. január 1-től véghatáridő nélkül havi 25.000 forint vitamin és táplálékiegészítő többletköltsége,

- a havi 5.000 forint összegű teljesítéseinek az elszámolását követően fennmaradt további, 2014. július 13-tól havi 25.000 forint, 2015. július 14-től havi 20.000 forint, 2019. január 1-től havi 25.000 forint, 2023. január 1-től véghatáridő nélkül havi 30.000 forint gyógyszer-többletköltsége,

- a havi 15.000 forint összegű teljesítéseinek az elszámolását követően fennmaradt további, 2014. december 6-tól havi 431.400 forint, 2015. február 17-től havi 129.000 forint, 2015. július 1-től havi 24.650 forint, 2018. január 1-től havi 27.700 forint, 2020. január 1-től havi 30.750 forint, majd 2023. január 1-től véghatáridő nélkül havi 45.750 forint gondozási költsége,

- az első időszakban havi 88.750 forint, majd havi 30.000 forint összegű teljesítéseinek az elszámolását követően fennmaradt további, 2014. július 13-tól havi 11.250 forint, 2015. július 14-től havi 80.000 forint, 2016. augusztus 1-től havi 50.000 forint, 2017. december 1-től havi 20.000 forint, 2019. január 1-től havi 30.000 forint, majd 2023. január 1-től véghatáridő nélkül havi 60.000 forint háztartási kisegítő költsége,

- az alperes folyamatos havi 25.000 forint összegű teljesítéseinek elszámolása folytán 2023. január 1. napjától havi 25.000 forint házkörüli kisegítő többletköltsége,

- az első időszakban havi 28.400 forint, ezt követően havi 10.000 forint összegű teljesítéseinek az elszámolását követően fennmaradt további, 2014. december 16-tól havi 11.600 forint, 2016. január 1-től havi 40.000 forint, 2017. december 1-től havi 30.000 forint, 2019. január 1-től havi 35.000 forint, majd 2023. január 1-től véghatáridő nélkül havi 45.000 forint közlekedési többletköltsége,

- a havi 5.000 forint összegű teljesítéseinek az elszámolását követően fennmaradt további, 2014. december 16-tól havi 29.200 forint, 2016. január 1-től havi 25.000 forint, 2019. január 1-től havi 30.000 forint, majd 2023. január 1-től véghatáridő nélkül havi 35.000 forint kísérő többletköltség,

- a havi 20.000 forint összegű teljesítéseinek az elszámolását követően fennmaradt további, 2014. december 16-tól havi 30.000 forint, 2016. január 1-től havi 60.000 forint, 2019. január 1-től havi 80.000 forint, majd 2023. január 1-től véghatáridő nélkül havi 100.000 forint orvosi és rehabilitációs többletköltsége,
- az egyes időszakokban lejárt járadékok után középárányos késedelmi kamat,
- a fürdőláb 1.285.240 forint költsége és ennek 2016. szeptember 1-től a kifizetésig járó késedelmi kamata,
- az cég1 Kft. 2023. január 4-i (F/200. szám alatti) árajánlata alapján 26.270.084 forint protézis csere költség,
- az alperes 300.000 forint összegű teljesítésének az elszámolását követően fennmaradt 4.250.000 forint gépjárművásárlási költség és 2015. február 6-tól annak késedelmi kamata,
- 2015. február 6-tól havi 15.000 forint, 2019. január 1-től véghatáridő nélkül havi 20.000 forint gépjárműfenntartási költség,
- 2014. december 16-tól havi 10.000 forint, majd 2019. január 1-től véghatáridő nélkül havi 15.000 forint rezsi és telefontöbbletköltség,
- 2014. december 16-tól havi 15.000 forint, majd 2019. január 1-től véghatáridő nélkül havi 20.000 forint ruházati többletköltség,
- 200.000 forint látogatási költség és annak 2014. december 16-tól a kifizetésig járó késedelmi kamata,
- 2014. szeptember 1-től havi 179.590 forint, 2015. január 1-től havi 173.796 forint, 2016. január 1-től havi 195.700 forint, 2017. január 1-től havi 222.136 forint, 2018. január 1-től havi 252.011 forint, 2019. január 1-től havi 257.510 forint, 2020. január 1-től havi 256.396 forint, 2021. január 1-től havi 396.509 forint, 2022. január 1-től havi 605.949 forint, majd 2023. január 1-től a nyugdíjkorhatár eléréséig havi 839.378 forint jövedelempótló járadék,
- valamint az egyes időszakokban lejárt járadékok után középárányos késedelmi kamat, továbbá
- az alperes 8.500.000 forint összegű teljesítésén felül további 21.500.000 forint sérelemdíj és 2014. július 13. napjától annak késedelmi kamat megfizetésére.

[3] Az alperes az általa megfizetett összegek és folyamatosan teljesített járadékok erejéig a felperes követelését nem vitatta, azokat meghaladóan a kereset elutasítását kérte. A

vitaminok és táplálékkiegészítők költsége tekintetében alapvetően arra hivatkozott, hogy a felperes jelenlegi szükségletei az egészséges emberek szükségleteitől nem térnek el. Állította, hogy a balesetet követő 1 év elteltével az orvosszakértő a fájdalomcsillapítók és gyulladáscsökkentők alkalmazását már csak alkalmanként, a gyomorvédők, illetve hasfogó készítmények használatát pedig egyáltalán nem tartotta szükségesnek. Előadta, hogy a felperes maga nyilatkozott úgy, hogy a pszichés állapotára gyógyszereket már nem szed. Az alperes álláspontja szerint a felperes a baleset előtt is rendszeresen használt gépkocsit, ezért kártérítésként csak a baleset miatt szükségessé váló utazások többletköltségének a megtérítését követelhetné, ami mintegy 350 km megtételéhez elegendő benzinköltségnek felel meg.

[4] Okfejtése szerint a felperes előadásának megfelelő kísérés szükséglete havonta lefeljebb 1-2 alkalom. Az alperes vitatta a helytállási kötelezettségét a társadalombiztosítás terhére elérhető, a felperes által ennek ellenére magánegészségügyi ellátás keretében igénybe vett rehabilitációs kezelések, továbbá az orvosilag nem indokolt infrashape és speedfitness költsége tekintetében. Érvelése szerint a felperes azt sem igazolta, hogy rendszeresen uszodába, gyógyfürdőbe jár, gyögmasszázszt, pszichológust vesz igénybe. A protéziscsere költségét arra figyelemmel vitatta, hogy az még nem merült fel, továbbá, hogy az nem a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:252. § (2) bekezdése szerinti „szükséges” költség, illetve annak felmerülése nem volt előrelátható, ezért a Ptk. 6:521. §-a szerint nem állapítható meg okozati összefüggés a felperest ért baleset és a költség felmerülése között. Az volt az álláspontja, hogy az F/200. számú árajánlat szerinti művértag nem nyújt olyan többletet az orvosszakértő által alkalmasnak és megfelelőnek ítélt művértagokhoz képest, amely a közel kétszeres árát indokolná. Kifejtette, hogy a kárenyhítés körében elvárható, hogy azonos paraméterekkel rendelkező modellek közül a felperes ne a legköltségesebbet vegye igénybe.

[5] Az alperes arra hivatkozott, hogy a balesetben megrongálódott gépkocsi a gépjárműkár címén kifizetett kártérítési összegből pótolható lett volna. A felperes a balesetkor meglévő gépkocsival azonos kategóriájú, évjáratú, felszereltségű gépjármű vételárára lenne jogosult, az annál újabb, nagyobb, jobban felszerelt gépkocsi vételárának követelése a káronszerzés tilalmába ütközik. A felperes indokolt többletköltségént legfeljebb a balesetből eredő maradványállapota miatt szükségessé vált automata váltó felárát követelhetné. A felperes nem bizonyította, hogy kizárólag új gépjármű megvásárlásával volt biztosítható közlekedési szükséglete, de még ennek indokoltsága esetén is el kell számolni a kifizetett 1.379.000 forint kártérítési összeget. Az alperes szerint a felperes a baleset nélkül is gépjárművel közlekedne, ezért vitatta, hogy a gépjármű fenntartás költségei a balesettel okozati összefüggésben merülnek fel. A baleset előtti összehasonlító adatok hiányában vitatta, hogy a felperes rezszi- és telefonköltsége a balesettel összefüggésben megemelkedett. Álláspontja szerint a felperes azt sem bizonyította, hogy a baleset miatt a ruházatkodási költsége a baleset előtti mértéket meghaladja. Az alperes vitatta a felperes 2018. évet megelőző keresetvesztésének keletkezését. Álláspontja szerint a jövedelemvesztést úgy kell számítani, hogy a bruttó összegből a 15% szja-t és a 18,5% tb-t is le kell vonni, továbbá figyelembe kell venni csökkentő tényezőként a felperes fogyatékosági támogatásának 15% szja-val felbruttósított összegét is. A felperes által követelt sérelemdíj mértékét a felperes igazolt sérelmeihez, és a balesetkori ár- és értékviszonyokhoz képest vitatta. Arra hivatkozott, hogy a felperes édesanyjának elvesztése a sérelemdíj meghatározása során nem értékelhető, mivel ebben a tekintetben a felek 2016. június 20-án egyezségeket kötöttek. Állította továbbá,

hogy a professzionális művésztag beszerzése a felperes életminőségének javulását fogja eredményezni.

[6] Az elsőfokú bíróság az ítéletével az alperest a felperes javára 102.029.480 forint, és ebből 21.500.000 forint után 2014. július 13-tól, 200.000 forint után 2014. december 16-tól, 4.250.000 forint után 2015. február 6-tól, 1.285.240 forint után 2016. szeptember 1-jétől, 48.524.156 forint után 2020. július 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat, továbbá 2023. április 1. napjától minden hónap 10. napjáig előre esedékesen véghatáridő nélkül havi 428.250 forint, valamint a mindenkor jogszabályi nyugdíjkorhatár szerinti időpontig havi 506.831 forint járadék, továbbá a felperesi képviselő bankszámláira 5.961.000 forint + áfa, illetve 218.060 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Az alperest kötelezte 462.352 forint állam által előlegezett költség, továbbá 1.500.000 forint feljegyzett illeték megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[7] Ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy a felperes az alperes biztosítottja által okozott közlekedési balesetben 2014. július 13-án Aszód lakott területén kívül a 3-as főúton sérült. A baleset bekövetkezésekor a felperes az édesanyja tulajdonában lévő gépjárművet vezette. A baleset következtében a felperes édesanyja elhunyt. A felperes a balesetben többek között a medencecsont és a jobb combcsont darabos törését, a jobb sípcsont és szárcapocscsont, a bal singcsont és jobb orsócsont törését szenvedte el. A jobb alsó végtagján combmagasságú amputáció történt. A balesetet követően a felperes 156 napot töltött kórházban. A műtétek után pszichés és mozgásszervi rehabilitációja zajlott. A felperesnek a baleseti sérüléseivel összefüggésben hasnyálmirigy-gyulladása alakult ki, másodlagos vérszegénység miatt több alkalommal szövődményes transzfúzióban részesült. Össz-szervezeti egészségkárosodása 81%. A felperest a maradványállapota a mindennapi életében, a szabadidős tevékenységekben, a párkapcsolat létesítésében és a szexuális életében közepesen súlyos fokban korlátozza, maradványállapota alapján gyermekvállalási lehetősége korlátozott.

[8] Az elsőfokú bíróság élelem-feljavítás címén havi 15.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest, arra figyelemmel, hogy a baleset következtében kialakult hasnyálmirigy-gyulladás valamint a baleseti sérüléseiből eredő mozgásszegény életmódja miatt a felperes speciális étrendet igényel. Az elsőfokú bíróság a felperes vitamin és táplálékkiegészítők költségének a megtérítésére vonatkozó keresetét teljes egészében megalapozottnak találta. Utalt arra, hogy a kiegészített szakvélemény szerint a C és D vitaminok, a magnézium, a calcium, táplálékkiegészítők (roboráló készítmények, gyógyszermárka készítmények) használata orvosilag indokolt. Ezért a bíróság 2014. július 13-tól havi 20.000 forint, majd 2019. január 1-jétől havi 25.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A bíróság a felperes gyógyszerköltség igényét ugyancsak a kereset szerinti mértékben találta megalapozottnak. Kifejtette, hogy az orvosszakértő szerint indokolt a felperes számára egy éven túl alkalmoszerűen, illetve időszakosan fájdalomcsillapító, illetve gyulladáscsökkentő gyógyszerek és krémek használata, illetve a csonk és a hegek kezelésére folyamatosan kenőcsök használata. A gyomorvédő gyógyszerek szükségessége alkalmoszerűen ugyancsak felmerülhet. A felperes az előadása szerint alkalmoszerűen nyugtatókat és szorongásoldókat is szed. Az általa használt gyógyhatású készítményekre

nézve a Béver lista adatot egyáltalán nem tartalmaz. A tényleges használattal szemben a bíróság annak tulajdonított jelentőséget, hogy milyen készítmények alkalmazása indokolt a felperes állapotának fenntartása és javítása érdekében. A bíróság ezért a balesetet követő egy évre havi 30.000 forint, 2015. július 14-től 2018. december 31-ig havi 25.000 forint, majd 2019. január 1-től havi 30.000 forint gyógyszer-többletköltséget pótló járadékot állapított meg.

[9] A bíróság havi 45.750 forint gondozási, havi 52.500 forint háztartási- és 25.000 forint ház körüli kisegítői járadék, valamint 3.527.524 forint, illetve 2.180.750 forint lejárt járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[10] A bíróság utalt arra, hogy a szakvélemény szerint a felperes a maradványállapota folytán tömegközlekedési eszközök biztonságos igénybevételére nem képes. A Kormányhivatal által kiállított szakhatósági állásfoglalás, illetve az annak alapjául szolgáló komplex összefoglaló vélemény és szakvélemény szerint a felperes közlekedésre önállóan képtelen, illetve közlekedési képességében súlyosan akadályozott. Mindezek a bíróság szerint alátámasztották, hogy a felperes közlekedéséhez szükséges és indokolt a gépjármű igénybevétele. A felperes gyalogolni, cipelni nem tud, a tömegközlekedést amputációja, továbbá kezének, csuklójának, könyökének sérülései miatt igénybe venni nem tudja. A bíróság megítélése szerint nem annak volt jelentősége, hogy a felperes a balesetet megelőzően közlekedett-e autóval, hanem annak, hogy a baleset következtében máshogy közlekedni már nem tud. A benzin, a parkolás és döntően a jármű napi használatához szükséges költségek fedezésére szolgáló közlekedési többletköltségként ezért a bíróság 3.240.000 forint már lejárt, és 45.000 forint havi járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A bíróság a felperes kísérő többletköltség iránti igényét is teljes egészében megalapozottnak találta, figyelemmel arra, hogy az orvosi szakvélemény szerint a közlekedésében jelenleg és a jövőben is kísérő igénybevételére szorul, a jelenlegi, művégtag használatát szükségessé tévő állapota mellett. Utalt arra, hogy a kiegészített szakvélemény szerint az egyéni tényezőkhöz leginkább alkalmazkodó protézisek sem képesek teljes egészében pótolni a hiányzó végtag funkcióit. Kiemelte, hogy előadása szerint a felperesnek a gépjárműből való be- és kiszálláshoz sokszor van szüksége segítségre, és fél, ha ismeretlen helyre kell mennie. Egyedül bevásárolni, gyalogolni nem tud, uszodában, illetve csúszós út esetén is igényli a kísérő segítségét. A kísérőnek nem csak fuvaroznia kell a felperest, hanem meg is kell várnia a vizsgálatok, kezelések végét, ami alkalmanként több órás elfoglaltságot is jelenthet. A bíróság ezért a felperes állapotához képest az általános élettapasztalatokra is figyelemmel havi 20-25 órában látta indokoltnak kísérő igénybevételét, és 2014. december 16-tól havi 30.000 forint, majd 2019. január 1. napjától havi 35.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[11] A felperes rehabilitációs és szinten tartó kezelési költsége iránti keresetét a bíróság ugyancsak teljes egészében megalapozottnak találta. Utalt arra, hogy az orvosszakértő szerint a gyógytorna heti 1-2, a gyógymasszázs heti 2, az úszás heti 1-2 alkalommal indokolt. Az edzőtermi foglalkozások az izomerő erősítése céljából ugyancsak indokoltak. A felperes maradványállapotára és mozgásszegény életmódjára tekintettel az állapotrosszabbodás megelőzése érdekében orvosilag a gyógyfürdő heti 1 alkalommal indokolt, az infrashape és speedfitness heti 1-2 alkalommal elfogadható. A bíróság álláspontja szerint a szakvélemény

kiegészítés azon megállapításából, miszerint a felperes állapota romlana a gyógyfürdő, infrashape és speedfitness alkalmazása nélkül, az következik, hogy ezeknek a kezeléseknak a jótékony hatása gyógytornával nem helyettesíthető. A szakvélemény kiegészítés szerint a felperes pszichés állapota komplex pszichoterápiás és biológiai kezelést indokol, amely miatt a felperes havi 2 alkalommal pszichiáter, pszichológus igénybevételére jogosult. A felperes előadásának, valamint a piaci viszonyoknak az értékelése alapján a bíróság a gyógytorna költségét alkalmanként 5-7.000 forintban, az uszodáét 1-3.000 forintban, a gyógyfürdőét 2500-7.000 forintban, a gyögmasszázsét alkalmanként 5.000-8.000 forintban, a különféle edzéseket alkalmanként 3.500-6.000 forintban, a pszichológusi kezelését 8-15.000 forintban vette figyelembe. Utalt arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a felperes nem volt köteles a tb által támogatott kezelések igénybevételére abban az esetben, ha egészségét, állapota szinten tartását a kúraszerűen alkalmazott magánellátás megfelelőbben biztosította. Az alperest ezért 2014. december 16-tól havi 50.000 forint, 2016. január 1-től havi 80.000 forint, 2019. január 1-től havi 100.000 forint megfizetésére kötelezte ezen a címen.

[12] Az elsőfokú bíróság a felperes számlával igazolt, és a szakértő szerint indokolt fürdőláb költségét 1.285.240 forintban állapította meg.

[13] A bíróság kiemelte, hogy a felperes a felső végtag sérülései miatt kezeire rátámaszkodni és felállni nem tud, emiatt fél egyedül közlekedni. A jelenlegi művégtagjának nincs bokaízülete, emiatt járáskor a lábát nem tudja behajlítani. Egy fejlettebb típusú művégtaggal, amelyben típusl térdízület, bokaízület van és lágy szilikontokban van elhelyezve, önállóan tudna járni, és ezzel életminősége nagymértékben javulna. A bíróság utalt arra, hogy a felperes egészségügyi dokumentációja és az orvosszakértői vélemény is megerősítette a művégtag cseréjének a szükségességét. A szakértő a felperes árajánlata szerinti művégtagokat megfelelőnek találta, ezért a bíróság álláspontja szerint nincs akadálya annak, hogy az egyaránt alkalmas művégtagok közül a felperes maga válasszon. A kártérítés 26.270.084 forint összegét a felperes részére adott legutolsó árajánlat alapján határozta meg, figyelemmel arra, hogy az tartalmazta azt a jelenlegi piaci árat, amelyen a felperes be tudja szerezni a művégtagot.

[14] A gépjárművásárlás és fenntartás költsége vonatkozásában a bíróság annak tulajdonított ügydöntő jelentőséget, hogy a felperes a balesetet követően nem a saját elhatározása alapján vesz igénybe gépjárművet, hanem azért, mert közlekedni másképp nem tud, minden tevékenységéhez gépkocsira van szüksége. A térített gépjárműkár figyelembevételét a bíróság álláspontja szerint az zárta ki, hogy a balesetben totálkárossá vált jármű nem a felperes, hanem az édesanyjának a tulajdona volt, a felperesnek a baleset előtt nem rendelkezett gépjárművel. A felperes a kártérítéshez örökösként jutott hozzá, azt nem volt köteles a saját károsodásának enyhítésére felhasználni. A felperes a balesetet követően felmerült szükségletei kielégítésére nem luxus, hanem a mindennapi életben használható olcsóbb kategóriájú járművet vásárolt. A bíróság ezért a kereset szerinti 4.250.000 forint gépjárművásárlási költségét megalapozottnak találta. A gépjármű fenntartásával rendszeresen felmerülő kiadásokra – autómosás, biztosítási díj, szervíz, alkatrész- és gumicsere, vizsgáztatás és egyéb költségek – 2015. február 6-tól havi 15.000 forint, 2019. január 1-től pedig havi 20.000 forint járadékot állapított meg.

[15] A rezsi- és telefon többletköltségek tekintetében a bíróság utalt arra, hogy a fix tarifacsomagokra tekintettel a felperes otthontartózkodása a telefonköltséget nem érintette. A felperes 2014. december 16-tól havi 10.000 forint, 2019. január 1-től pedig havi 15.000 forint összegű rezsi többletköltségéből álló általános kártérítés iránti követelését viszont megalapozta, hogy a felperesnek nem sikerült elhelyezkednie, ezért idejének nagyobb részét kényszerűen otthon tölti, amelyből következően több áramot és gázt fogyaszt.

[16] A felperes ruházati többletköltség iránti igényét 2014. december 13-tól havi 15.000 forint, 2019. január 1-től kezdődően pedig havi 20.000 forint erejéig a bíróság ugyancsak megalapozottnak találta. Utalt arra, hogy az általános élettapasztalatok szerint a mozgáskorlátozottság következtében a ruházatkódás megváltozik. A felperes előadása szerint nadrágot nem tud hordani, a szoknyához harisnya helyett pedig csak combfixet tud viselni, az aszimmetrikus járása miatt cipői egyenetlenül kopnak, azokat gyakrabban kell cserélnie. A könyök- és hónaljmarkó használata miatt felsőruházata is gyorsabban kopik, szakad. A gépjárműből való ki- beszállás, illetve a kerekesszék cipelése során a ruhái gyakrabban koszolódnak, és a sűrűbb mosás miatt hamarabb mennek tönkre.

[17] A bíróság az alperest 200.000 forint látogatási költség megfizetésére is kötelezte.

[18] A bíróság a felperes jövedelempótló járadék iránti igényét részben, 2018. július hó 1. napjától kezdődően a mindenkorai törvényben előírt nyugdíjazásig találta megalapozottnak. A járadék számítása tekintetében utalt a PK 35. számú állásfoglalásban, valamint az 1/2006. (V. 22.) PK véleményben kifejtettekre. Számítása során a humán egészségügyi szférában dolgozók KSH által közzétett átlagjövedelmét, a társadalombiztosítási és munkavállalói járulékokkal csökkentette, levonta továbbá belőle a káreseménnyel összefüggő társadalombiztosítási ellátás és a fogyatékosági járadék nettó összegét. Mindezek alapján a lejárt járadék összegét 2018. július 1-től 1.458.324 forintban, 2019. évre 3.166.477 forintban, 2020. évre 3.993.648 forintban, 2021. évre 5.042.676 forintban, 2022. évre 6.700.736 forintban, 2023. március 31. bezárólag pedig 1.520.493 forintban állapította meg, és az alperest április 1-től havi 506.831 forint járadék megfizetésére kötelezte.

[19] A bíróság a felperes sérelemdíj iránti igényét a kereset szerinti mértékben megalapozottnak találta. A sérelemdíj megállapítása során értékelte, hogy a felperes 156 napig volt kórházban, transzfúziót kapott a súlyos vérvesztesége miatt. Három műtéten esett át, bal alsó végtagját amputálták. Lélegeztetőgépen tartották, katéterezték, akut hasnyálmirigy-gyulladásra keletkezett. A testén a mai napig látható hegek találhatók, mozgáskorlátozottá vált, 81 % mértékű össz-szervezeti egészségkárosodása alakult ki. Önálló életvitelre nem képes. A balesetet 26 éves korában szenvedte el. Házastársa, gyermeke nem volt, és azóta sincs. Élete végéig művégtag használatára szorul. Egzisztenciája megroppant, a családi ingatlanokat működtetni nem tudta és el kellett adnia. Teljes addigi életét elvesztette, a

baleset következtében organikus személyiségzavara, valamint depresszív magatartászavara alakult ki. Medencesérülésére tekintettel gyermekvállalási lehetősége korlátozott. Testképe, énképe negatív, a külvilággal való kapcsolattartása súlyosan sérült. Az amputáció miatt nemcsak magától, hanem a más fogyatékkal élő emberektől elszigetelődött. Mozgáskorlátozottsága és lelki sérülései teljes bezárkózásához, izolációjához vezettek, amelynek következtében az életét megélni nem tudja. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek több személyiségi joga, így az emberi méltósághoz, egészséges élethez fűződő joga sérült, ami a balesetkori értékviszonyokhoz képest is megalapozta a 30.000.000 forint sérelemdíj iránti igényét. A bíróság kifejtette: a jobb életminőséget eredményező intelligens művégtag beszerzése nem teszi meg nem történné a felperes bekövetkezett személyiségi jogsérelemlét. A felperes kiszolgáltatottsága ilyen művégtag használata esetén sem szűnik meg, ráadásul a szakértő szerint egyetlen protézis sem képes a végtag hiányát teljes egészében pótolni.

[20] A bíróság az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 78. § (1) bekezdése és 81. § (1) bekezdése alapján a felperes, 32/2003. (VIII. 23.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján számított ügyvédi, valamint szakértői költségéből álló teljes perköltségének megfizetésére kötelezte az alperest. Utalt arra, hogy a felperes keresete túlnyomó részben megalapozott volt. Az alperes a pert megelőzően elenyésző mértékben teljesített, és a felperes kártérítési igénye nem volt eltúlzott. A perben terjedelmes bizonyítás lefolytatására kerül sor, nagy terjedelemben csatolt a felperes okirati bizonyítékokat, beadványaiban tételes számításokat végzett, és a joggyakorlatot is bemutatta.

[21] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a 102.029.480 forint marasztalási összegnek 49.617.452 forintra, ezen belül a protéziscsere 26.270.084 forint költségének 14.846.000 forintra, a sérelemdíj tőkeösszegének 21.500.000 forintról 6.500.000 forintra, a 48.524.156 forint lejárt költség-, és jövedelem pótló járadéknak a 26.786.212 forintra való leszállítását, a 4.250.000 forint gépjárművásárlási költség tekintetében a kereset elutasítását, a havi 428.250 forint költségpótló járadéknak 198.250 forintra, ezen belül a gyógyszer-, illetve kísérő többletköltségnek egyenként havi 5.000 forintra, a vitaminok és táplálékkiegészítők költségének, valamint a közlekedési, illetve ruházati többletköltségnek egyenként havi 10.000 forintra, a rehabilitáció költségének pedig havi 20.000 forintra való leszállítását, a gépjármű fenntartási, illetve a rezsi- és telefonköltség tekintetében a kereset elutasítását kérte. Kérte továbbá a jövedelem pótló járadéknak havi 477.941 forintra való leszállítását, valamint az elsőfokú perköltség összegének a leszállítását az IM rendelet szabályainak megfelelően a költség felek közötti megosztásával.

[22] Az alperes fellebbezése szerint a felperes vitamin és táplálékkiegészítő költségének megtérítése iránti járadékigényének a jogalapja kifogásolható, az összecszerúsége pedig eltúlzott. Fenntartotta, hogy a csonttörésből meggyógyult felperes számára – a balesetet nem szenvedett személyekhez hasonlóan – nem szükséges Calcium, valamint a C és D vitamin fogyasztása. A 2021. május 5-i védekező iratában az internetes adatok alapján összeállított minta vitamincsomag valamennyi, a felperes által igényelt készítményt egyidejűleg nem kedvezményes árakon tartalmazta, és az elsőfokú bíróság nem

indokolta az ítéletében, hogy milyen alapon jutott arra a következtetésre, hogy a 9.777 forint összeghez képest a felperesnek havonta közel háromszoros vitamin költsége merül fel.

[23] A gyógyszerköltség vonatkozásában az alperes arra hivatkozott, hogy az orvosszakértő szerint a fájdalomcsillapítók és gyulladáscsökkentők a balesetet követő egy év elteltével már csupán alkalmoszerűen indokoltak, a gyomorvédők és hasfogó készítmények nem szükségesek, és előadása szerint a felperes igyekszik már nem szedni nyugtatókat. Alkalmoszerű használat esetén egy-egy doboz gyógyszer 2-3 hónapra is elegendő, így a fájdalomcsillapítók és gyulladáscsökkentők havi költsége legfeljebb 800-1.000 forint külön-külön, amelyeket, valamint a hegkezelő kenőcs költségét a havi 5.000 forint bőségesen fedezi. Az alperes hangsúlyozta azt is, hogy a NEAK által megküldött gyógyszerkiváltási adatok szerint a baleset óta mindössze 7.088 forint összegű gyógyszerkiváltás történt felperes részéről.

[24] A közlekedési többletköltség vonatkozásában az alperes fenntartotta, hogy kártérítésként nem valamennyi költség, hanem csak a baleset folytán szükségessé váló többlet utazások költségének a megtérítésére köteles. Az előadott életviteléből adódóan pedig a felperes a baleset előtt is sokat közlekedett gépjárművel. Az általa nem vitatott havi 10.000 forintból a jelenlegi üzemanyagárakon hozzávetőleg 20 l üzemanyag vásárolható, ami 300-350 km megtételéhez elegendő. A felperes nem bizonyította, hogy ennél nagyobb távolságokat kell a balesettel okozati összefüggésben havi rendszerességgel megtennie.

[25] A közlekedési kísérő költsége vonatkozásában az alperes arra hivatkozott, hogy a felperesnek havonta legfeljebb 1-2 alkalommal kell hivatalos ügyekben, illetve ismeretlen helyre közlekednie, a bevásárlásban való segítség pedig a külön járadékkal ellentételezett háztartási kisegítés része. A felperes a gépkocsijával egyedül tud közlekedni. Ezt alátámasztja, hogy városlra is egyedül járt felsőfokú oktatási intézménybe, és előadása szerint amennyiben ismerős helyekre, így kezelésre, kontrollokra megy, nem igényel kísért. A havonta legfeljebb néhány alkalommal felmerülő kísérés pedig 5.000 forinttal kompenzálható. Az alperes kérte értékelni, hogy az intelligens művégtag költségét is köteles megfizetni, ami a felperes önálló közlekedési lehetőségeit kedvezően befolyásolja.

[26] Az alperes a rehabilitációs és szinten tartó kezelések költsége vonatkozásában arra mutatott rá, hogy a Ptk. 6:522. § (2) bekezdés c) pontja által meghatározott körbe nem tartoznak bele az olyan költségek, amelyek a károsult szabad elhatározása és nem orvosi szükségyszerűség alapján merülnek fel, és azok a Ptk. 6:521. §-ában rögzített előreláthatósági korlát alapján is vitathatóak. Márpedig az orvosszakértő kizárólag a gyógytornát, gyögmasszázst és uszodát minősítette indokoltnak, az infrashape és speedfitness igénybevétele csupán elfogadhatónak. Utóbbiak tehát a baleset nélkül is mindenki számára előnyösek, ezért nem tekinthetők a hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségnek. Az alperes fenntartotta, hogy a felperes csupán az 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet 7. § (1) bekezdése és 8. § (2) bekezdése szerint a társadalombiztosítás által finanszírozott rehabilitációs kezelések igazolt kimerítésén felüli költségeinek megtérítését követelheti. Az évente kétszer 15 alkalommal elérhető ellátás mind a gyógytorna, mind a gyögmasszázs

tekintetében a szükséges alkalmak nagy részét fedezné, a gyógyfürdő esetében pedig évente két teljes kúrát jelentene. Szakorvosi javaslat, illetve kezelési terv hiányában a felperes nem bizonyította a térítésköteles magánellátás igénybevételének – az elsőfokú ítéletben hivatkozott kúriai ítéletek szerinti – azon előfeltételét, hogy állapotának szinten tartásához kifejezetten térítésköteles magánellátás szükséges. A 2017–18. évet követő időszakra vonatkozó nyugták, számlák hiányában az alperes változatlanul vitatta ezeknek a kezeléseknél a folyamatos igénybevételét, illetve a rehabilitációs szolgáltatások költségének megemelkedését. Fenntartotta, hogy 2020-21-ben a járványhelyzet miatt uszodák, gyógyfürdők, edzőtermek nem voltak látogathatóak, ami ebben az időszakban a költségek szükségszerű csökkenését kellett, hogy eredményezze.

[27] A protéziscsere költsége esetében az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes által 2021. nyarán csatolt árajánlatokon szereplő valamennyi modell intelligens térdízülettel és rugalmas bokaízülettel rendelkezik, és az orvosszakértő azokat a felperes számára megfelelőnek találta. A felperes nem bizonyította, hogy ezekhez az intelligens protézisekhez képest az F/200. mellékletként csatolt árajánlatban szereplő jóval drágább modell bármilyen többlettartalmat hordozna, és magasabb életszínvonalat biztosítana a számára. A kárenyhítési kötelezettsége alapján az orvosszakértői szempontból megfelelő műszaki paraméterekkel rendelkező modellek közül a károsult nem választhatja a legdrágábbat.

[28] A gépjárművásárlás költsége vonatkozásában az alperes azzal érvelt, hogy a felperes gépjárműkárát totálkár számítás alapján rendezte. A felperes többletköltségként legfeljebb az automata váltó felárát követelhetné. A balesetben sérültnél újabb, nagyobb és jobban felszerelt gépkocsi vételárának követelése a káronszerzés tilalmába ütközik. A felperes azt sem bizonyította, hogy közlekedési szükségletei kizárólag egy új gépkocsi vásárlásával biztosíthatók, de a gépjárműkára kifizetett 1.379.000 forint kártérítési összeget ebben az esetben is el kell számolni. Az alperes arra hivatkozott, hogy a kártérítés szempontjából közömbös, hogy a baleset előtt a felperes által használt gépkocsi kinek a nevének volt. A gépjármű fenntartásának a költségeit ezért továbbra is vitatta azon az alapon, hogy a gépjárműadó, a kötelező felelősségbiztosítási díj, az úthasználat, karbantartás és gumicsere költsége baleset nélkül is felmerülne a felperesnél.

[29] Az alperes a megítélt rezszi- és telefon többletköltséget arra tekintettel támadta a fellebbezésében, hogy a felperes nem mutatta ki és bizonyította tételelesen, hogy lakhatása és lakásának a fenntartása nagyobb költséget jelent számára, mint amennyibe az a baleset hiányában kerülne. A baleset előtti összehasonlító adatok hiányában önmagában a 2021. február 7-i beadványában felsorolt mintegy 2,5 éves időszak rezsiköltsége alapján költségnövekedés nem állapítható meg.

[30] Az alperes a ruházati többletköltséget ugyancsak annak bizonyíthatatlansága miatt vitatta, hogy a felperes ilyen jellegű költségei meghaladják a korábbi kiadásait és annak a balesete az oka. Kifejtette, hogy a ruhák, lábbelik időszakos cseréje baleset nélkül is rendszeresen szükséges, különösen egy fiatal, a megjelenésére igényes hölgy esetében.

[31] Az alperes az elsőfokú bíróság jövedelemveszteség számításából azt kifogásolta, hogy az átlagkeresetet a társadalombiztosítási járulékok levonását követően a felperes részére folyósított tb ellátás nettó összegével csökkentette. Álláspontja szerint helyesen a bruttó átlagkeresetből a 15 % szja és 18,5 % tb levonásával meghatározott nettó átlagkeresetet kell csökkenteni a fogyatékossági támogatás összegével, és a különbözet 15 % szjával felbruttósított összege adja ki a felperes jövedelemveszteségét.

[32] Az alperes álláspontja szerint a 30.000.000 forint sérelemdíj eltúlzott. Ilyen összegű sérelemdíjat a bíróságok azonos időszakban sokkal súlyosabb maradványállapotú, önellátásra képtelen károsultak javára állapítanak meg. Hangsúlyozta, hogy a felperes nem ágyhoz kötött, nem kényszerül arra, hogy egy lakásba vagy szobába bezárva éljen. A lakóhelyétől eltérő másik városban felsőfokú tanulmányokat tudott folytatni, gépkocsival önállóan közlekedik, és az alapvető önellátási képessége is megmaradt, a protéziscsere megítélt költségéből pedig olyan művégtagot tud vásárolni, ami az orvosszakértő szerint az életminőségét jelentősen javítja. Mindezek alapján a felperes javára összesen 15.000.000 forint sérelemdíj megállapítása indokolt, amelyből 8.500.000 forintot a per előtt már megfizetett.

[33] Az alperes a felperes ügyvédi munkadíját annak eltúlzott mértéke és bizonyíthatatlansága miatt vitatta. Álláspontja szerint az elfogadhatatlan a felperes arra vonatkozó nyilatkozata nélkül, hogy a jogi képviselője által elszámolt munkaóra mennyiséget tudomásul vette, azt teljesítettnek elismeri és az ügyvédi munkadíj megfizetését vállalja, vagy azt már teljesítette.

[34] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

[35] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és azokból helytálló következtetéseket vont le. Általánosságban azt hangsúlyozta, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a károsultnak nem kell minden vásárlását a balesetig visszamenőleg számlával igazolnia. A tb által támogatott rehabilitációs szolgáltatások igénybevételenek hiánya az alperest nem mentesíti helytállási kötelezettsége alól, a kárenyhítési kötelezettsége pedig fogalmilag kívül esik azon, hogy az OEP-el szemben érvényesít-e igényt. A felperes arra hivatkozott, hogy tanúkkal igazolta, hogy a balesetet megelőzően rendszeresen nem szedte azokat a vitaminokat és táplálékkiegészítőket, melyekre a szakértő szerint a balesettel okozati összefüggésben szüksége van. Az összecszerűség alátámasztására a csatolt gyógyszerári igazolás elegendő, az elsőfokú bíróság által mérlegeléssel megállapított összecszerűség ezért nem eltúlzott. A felperes rámutatott arra, hogy a gyógyszerek használatának szükségességére vonatkozó szakértői megállapítás, és az összecszerűségre nézve csatolt gyógyszerári igazoláshoz képest – a Kúria precedensképes határozata szerint – irreleváns, hogy a megítélt kártérítést valóban a keresetében megjelölt gyógyszerekre költi-e el, a gyógyszereket az előírt mennyiségben beveszi-e. A felperes

hangsúlyozta, hogy a balesetben mind a négy végtagja érintett volt, egyik lábát elveszítette, aminek következtében fantomfájdalmai is vannak. A fájdalomcsillapító, gyulladáscsökkentő gyógyszerek és krémek mellett a műtéti hegekre és a csonkra is krémeket kell rendszeresen használnia, a pszichés problémáira pedig alkalmanként nyugtatókat, szorongásoldókat kell szednie. A felperes a közlekedési többletköltség tekintetében arra mutatott rá, hogy csak a rehabilitációs kezelések miatt havonta átlagosan 979 km-t kell megtennie autóval. Baleseti maradványállapota alapján köztudomású tényként értékelhető, hogy a gépjármű használatával a bevásárlásokkal, családlátogatásokkal és egyéb utazásokkal kapcsolatban is többletkiadásai merülnek fel. Az ítélezési gyakorlat szerint nem várható el tőle, hogy minden útról nyilvántartást, a megtett távolságokról kimutatásokat vezessen. A felperes azt hangsúlyozta, hogy az alperes a fellebbezésében figyelmen kívül hagyta, hogy a szakvélemény szerint egyik protézis sem képes teljes egészében pótolni a hiányzó végtagjának a funkcióit. Kísérőre nemcsak ismeretlen helyek esetén, de sok esetben a gépjárműbe történő be- és kiszálláshoz, cipekedéshez, az uszodába járáshoz, továbbá akkor is szüksége van, ha az út csúszik. Az orvosszakértő megállapította, hogy a balesettel összefüggésben állandó kísérőre szorul, és tanúkkal igazolta, hogy kísérését hozzátartozói és barátai látják el. Az általános élettapasztalatokra is figyelemmel a havi 20-25 óra kísérés nem eltűzött, a kísérőnek ugyanis nemcsak fuvaroznia kell, hanem meg is kell várnia a vizsgálatok, vagy kezelések végét. A bírói gyakorlat alapján, amennyiben hozzátartozó végzi a kísérést, az összegszerűség mérlegelésénél az ápolói-gondozói tevékenységet üzletszerűen folytató gazdasági társaságok igazolt díjának a 75%-a elfogadható [BH2018. 264.]. Hangsúlyozta, hogy az alperes a protézis költségét még nem fizette meg a számára, így azzal nem rendelkezik, a károkozó pedig nem hivatkozhat a költségfelhasználás eredménytelenségére.

[36] A felperes a rehabilitációs és szinten tartó kezelése költsége tekintetében hivatkozott arra, hogy a rendszeres gyógyfürdő-használatot és úszást a társadalombiztosítás felnőttek részére egyáltalán nem, a gyógytornát pedig csak meghatározott időszakonként támogatja. A Kúria precedensképes határozatában a magánegészségügyi ellátás igénybevétele tekintetében is állást foglalt. Álláspontja szerint az orvosi szakvélemény valamennyi rehabilitációs tevékenység, így az infrashape és speedfitness igénybevételét is megalapozza. A kezelések igénybevételének indokoltsága szakkérdés, ahhoz további orvosi javaslatra, szakorvosi beutalóra, kezelési tervre nincs szükség. A felperes állította, hogy az alperes egy már meghaladott piaci árat tartalmazó árajánlatra hivatkozik a protéziscsere költség tekintetében a fellebbezésében. Az F/200. alatt csatolt árajánlat tartalma megfelel a szakértő által vizsgált termékek működésbeli és szerkezeti tulajdonságainak, ezért nem foghat helyt az alperesnek az az állítása, hogy az árajánlatban szereplő drágább modell magasabb életszínvonalat biztosítana a számára. Az alperesnek az az állítása sem bizonyított, hogy a felperes a protézissel olyan színvonalú életet fog tudni élni, mint a baleset előtt, az időmúlásra tekintettel pedig fennáll annak veszélye, hogy a protézis tényleges költsége tovább emelkedik. A gépjármű vásárlási költség tekintetében a felperes arra hivatkozott, hogy a baleset előtt nem rendelkezett gépkocsival, a baleseti eredetű fogyatékosága miatt viszont kizárólag gépjárművel tud közlekedni. Nem luxus, hanem a hétköznapi életben leggyakrabban használt, olcsóbb kategóriájú járművet vásárolt. A biztosító által térített gépjárműkárt öröklés útján szerezte meg, ezért nem értelmezhető az az alperesi érvelés, hogy a kártérítési összeg kizárólag a kifizetés jogcíme szerint kerülhet felhasználásra. A felperes rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság a rezsi- és telefon-többletköltségét általános kártérítésként állapította meg, és annak összege nem eltűzött. A ruházati többletköltség tekintetében az elsőfokú ítélet helyesen utalt arra, hogy a mozgáskorlátozottság következtében megváltozó ruházatkodás szükségsszerűen a kiadások megnövekedésével jár. A felperes szerint az elsőfokú bíróság

jövedelemvesztés számítása helyes. A jövedelem pótló járadék összegét kisbruttó összegben kell meghatározni, az alperesnek a jövedelemadó nem az ő részére, hanem az illetékes hatóság felé kell teljesítenie. A felperes állította, hogy a más ügyekben hozott döntéseket nem lehet automatikusan alapul venni a sérelemdíj megítélése során, mert az egyedi körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége alapot adhat eltérő mértékű sérelemdíj megállapítására a BH2022.123 számon közzétett eseti döntésben, valamint a Fővárosi Ítéltábla 1/2013. (VI. 17.) számú kollégiumi véleményben kifejtettek szerint. A sérelemdíj összegének meghatározása során ezért nem pusztán a kóros egészségügyi elváltozásoknak, hanem az okozott trauma súlyának és a személyiségre gyakorolt hatásának van jelentősége. Az elsőfokú bíróság részletes indokolásában minden olyan szempontot figyelembe vett, ami a megítélt sérelemdíj mértékét megalapozza. A perköltség tekintetében a felperes azt hangsúlyozta, hogy az ügyvédi munkadíjat a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződés alapján érvényesítette, nem pedig mérlegeléssel, az IM rendelet szerint kérte megállapítani, és az elsőfokú bíróság a felszámított ügyvédi munkadíj mérséklésére nem látott indokot. Az alperes a fellebbezésében maga sem jelölte meg, hogy a munkadíj alapjául szolgáló ügyvédi tevékenységet milyen okból vitatja.

[37] Az elsőfokú ítélet keresetet elutasító, továbbá fellebbezéssel nem támadott marasztaló rendelkezései a rPp. 228. § (4) bekezdése értelmében elsőfokon jogerőre emelkedtek. A rPp. 253. § (3) bekezdésének korlátai között a Fővárosi Ítéltáblának kizárólag a fellebbezéssel támadott kártételek és a sérelemdíj vonatkozásában kellett felülbírálnia az ítélet alperest marasztaló rendelkezéseit.

[38] Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben megalapozott:

[39] Az orvosszakértői vélemény szerint a felperes számára a C és D vitaminok, Magnézium, Calcium alkalmazása, valamint táplálékkiegészítők (roboráló szerek, gyógyszermárka készítmények) alkalmazása orvosi szempontból a baleset időpontjától kezdődően és a jövőben is indokolt. A felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy tanúl tanúvallomásából következően vitaminokat a balesetet követően kezdett rendszeresen alkalmazni, ezért az alperes járadékfizetési kötelezettsége szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy a vitaminok az egészséges ember számára is nélkülözhetetlenek, mert a felperes számára azok költsége a balesettel összefüggő többletköltségként jelentkezett. A felperes költségigazolásokon alapuló levezetése (2021. febr. 7-i előkészítő irata) alátámasztotta a felperes költségeinek havi 20.000 forintban, majd havi 25.000 forintban való felmerülését, ezért a Fővárosi Ítéltábla a járadék fellebbezési kérelemnek megfelelő leszállítására nem látott indokot.

[40] Az alperes tévesen hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a balesetet követő 1 év elteltével a felperes számára orvosilag már csak kizárólag a fájdalomcsillapítók és gyulladáscsökkentő tabletták alkalomszerű szedése indokolt. A kiegészített orvosszakértői vélemény szerint ugyanis a fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő gyógyszerek mellett alkalomszerűen, illetve időszakosan ilyen hatású krémek használata is szükséges, és ezeken túl a felperesnek folyamatosan szüksége van olyan krémekre is, amelyek a csont és a hegek

kezelésére szolgálnak. A szakértő szerint fájdalomcsillapítók szedésével megegyező időtartamban a felperesnek gyomorvédők alkalmazására a jövőben is szüksége van. A 2022. január 5-én kiegészített pszichiátriai szakvélemény alapján a felperes számára a pszichés gyógyszeres kezelésének indokoltsága akkor is értékelendő, ha a felperes – a kiegészített szakvélemény 3. oldalán rögzített nyilatkozata szerint – a pszichés állapotával összefüggésben igyekszik egyáltalán nem, vagy nem vényköteles gyógyszereket igénybe venni. Mindezen körülmények magyarázzák a felperes esetében a csekély vényköteles gyógyszerkiváltást. A felperesnek a 2021. február 7-i keltű, valamint 2021. december 15-én benyújtott előkészítő iratában foglalt levezetés, és az azok alapjául szolgáló gyógyszeres számlák és igazolások alapján az elsőfokú bíróság helyesen marasztalta havi 30.000 forint járadékban, valamint 2.261.028 forint lejárt járadékban az alperest.

[41] Az orvosszakértői vélemény szerint a felperes számára a kórházból való hazabocsátását követően a gyógytorna heti 1-2 alkalommal, a gyógymasszázs heti 2, a hegek begyógyulását követően a gyógyfürdő heti 1, az úszás heti 1-2 alkalommal indokolt. A szakértő a kiegészítő véleményében ugyan valóban úgy nyilatkozott, hogy a heti 1-2 alkalom infrashape és speedfitness orvosilag „elfogadható”, azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes által pótlólag feltett kérdésekre adott más válaszaiban is a szakértő az elfogadhatóságot az indokoltság szinonimájaként használta a kezelések (tevékenységek) szükségességének és rendszerességének a megítélése során. Az alperes ezért alaptalanul kifogásolta az infrashape és speedfitness költségének a figyelembevételét a járadék összegének a meghatározása során. A járadék megállapításának az alapjául nem kizárólag a felperes számlával igazolt költségei szolgálhattak, de az uszoda és gyógyfürdő kivételével a felperes egyébként az igénye teljes időszakára – így a 2020/21. évekre is – csatolt számlákat. Arra azonban az alperes alappal hivatkozott, hogy az uszoda és gyógyfürdő 2018. évet követő rendszeres igénybevételét a felperes nem igazolta, továbbá, hogy a járványügyi korlátozásokkal [40/2020. (III. 11.) Korm. rend, 170/2020. (IV. 30.) Korm. rend, 484/2020. (XI. 10.) Korm. rend, 365/2021. (VI. 30.) Korm. rend.] érintett időszakban a sportlétesítmények és a fürdők nem voltak látogathatók. Ezek ugyanis a járadék alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett tartós változást jelentettek. A járadék leszállítására a Fővárosi Ítéltábla ennek ellenére azért nem látott lehetőséget, mert a szakértők által a felperes esetében indokoltnak tartott kezelések maximális igénybevétele esetén a felperesnek – a csatolt számlák alapján számítva – heti 2 gyógytornával havonta 52.000 forint, heti 2 úszással havonta 20.000 forint, heti 2 gyógymasszázzsal havonta 52.000 forint, heti 1 gyógyfürdővel havi 20.000 forint, heti 2 speedfitness/infrashape igénybevételével havi 36.000 forint, havi 2 alkalom pszichológussal havonta 20.000 forint, a balesettel okozati összefüggésben álló költség felmerülése igazolt. Az elsőfokú bíróság által megítélt havi 100.000 forint járadék leszállítását ezért az uszoda és gyógyfürdő költségének időleges figyelmen kívül hagyása sem tette lehetővé. Ugyanezen indokok alapján nem találta megalapozottnak a Fővárosi Ítéltábla az alperesnek a járadék leszállítására irányuló, a tb által támogatott kezelések számára való hivatkozását. A Fővárosi Ítéltábla ebben a körben azt emeli ki, hogy a kötelező egészségbiztosítási ellátás szabályai [1997. évi LXXXIII. törvény] nem arra szolgálnak, hogy a károkozó a károsulttal szemben mentesüljön a Ptk. 6:522. § (1) bekezdése szerint fennálló teljes kártérítési kötelezettségének teljesítése alól. Az 1997. évi LXXXIII. törvény 68-68/A. §-a értelmében a károkozót az egészségbiztosító felé megtérítési kötelezettség terheli a felelősségi körébe tartozó balesettel összefüggésben a károsult által igénybe vett egészségügyi ellátásért, ezért nem volt jelentősége annak, hogy a felperes az egészségbiztosító részéről nem támogatott kezelésben részesült. Mindezek alapján

a Fővárosi Ítéltábla a havi 100.000 forint, illetve a 6.615.000 forint lejárt rehabilitációs járadék leszállítására nem látott indokot.

[42] Az orvosszakértő a felperes tömegközlekedési eszközök biztonságos igénybevételére való alkalmatlanságát, ezáltal a felperes gépjárművel való közlekedésének a szükségességét megállapította. A felperes a balesetet megelőzően saját gépjárművel nem rendelkezett, a kihallgatott tanúk vallomása szerint édesanyja gépkocsiját elsősorban a kiadott település¹i, illetve település²i ingatlanokkal kapcsolatos ügyintézésre használta. A balesetet követő eladásukkal az ingatlanokkal összefüggő kötelezettségek megszűntek. tanúl tanúvallomása igazolta azt, hogy a felperes a balesetet megelőzően sokat járt gyalog, biciklivel, illetve igénybe vett tömegközlekedést is. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt az ítéletében arra, hogy a felperes a baleset következtében kizárólag gépkocsival képes helyváltoztatásra. A felperes – 2021. július 5-i keltű előkészítő iratának mellékleteként benyújtott okiratokkal – igazolta azt, hogy az általa 2015. februárjában újonnan vásárolt gépkocsival 6,5 év alatt 98.411 km-t tett meg, ami havonta átlagban több mint 1.260 km-t jelent. A felperes részéről a baleset előtti gépjármű használatot, illetve a felperes 2021. február 7-i keltű előkészítő iratához mellékelte üzemanyag számlákat, útvonalterveket, valamint NAV fogyasztási normákat figyelembe véve az elsőfokú bíróság helyes mérlegelés eredményeként kötelezte az alperest havi 45.000 forint közlekedési többletköltség járadék, valamint 3.240.000 forint lejárt megfizetésére.

[43] A szakértő szerint a felperes számára jelenleg és a jövőben is szükséges a közlekedési kísérő a jelenlegi, művégtag használatát szükségessé tévő állapota mellett. Az elsőfokú bíróság a felperes előadásának, valamint a kihallgatott tanúk vallomásának a helyes értékelése alapján rögzítette az ítéletében azt, hogy a felperes milyen helyzetekben, illetve milyen tevékenységeihez szorul kísérő igénybevételére, melyekhez képest a számításba vett havi 20-25 óra nem eltűzött. Figyelemmel arra, hogy a havi 1-2 alkalommal szükséges kísérés ellenértékét az alperes maga is 5.000 forintban határozta meg, az elsőfokú bíróság által előbb havi 30.000 forintban, majd havi 35.000 forintban megállapított járadék leszállítására a Fővárosi Ítéltábla nem látott indokot. Az alperes az intelligens művégtag beszerzésének a költségét még nem fizette meg, ezért annak a felperes közlekedési lehetőségeire gyakorolt esetlegesen kedvező hatását nem lehetett a járadék összegének a meghatározása során számításba venni. Amennyiben azok a tények, amelyekre a bíróság az ítéletét alapította, utóbb lényegesen megváltoznak, az az új Pp. 361. §-a szerinti utóper indítására adhat okot.

[44] A felperes még fel nem merült protézis csere költségének a megtérítését kérte a perben, azonban a fellebbezési eljárásban már kizárólag a költség mértéke volt vitás. A felperes 2021. június 11-án módosított keresete szerint az F/157. számú árajánlat alapján egy típus² térdízület, valamint ahhoz tartozó lábfejből álló aktív combprotézis beszerzési költségének a megtérítésére tartott igényt. A kiegészített véleményében az orvosszakértő erről, valamint az F/182. és 183. alatt csatolt árajánlatok szerinti további protézisekről is megállapította, hogy azok megfelelnek a klinika¹ kezelőlapjában meghatározott művégtag feltételeinek, és megközelítően alkalmasak az elérendő rehabilitációs cél betöltésére. A felperes a szakvélemény kiegészítését követően 2023. január 4-én szerzett be egy újabb árajánlatot (F/200. alatt). Az abban szereplő termékek megfelelőségéről azonban a szakértő

már nem nyilatkozott, és sem a megnevezésük, sem cikkszám alapján nem voltak azonosíthatók a korábbi árajánlatokban feltüntetettekkel. Ennek hiányában pedig nem lehetett bizonyítottnak tekinteni, hogy jellemzőik alapján azok a felperes állapotának megfelelnek, és az árban jelentkező eltérés kizárólag a korábbi árajánlatok óta bekövetkezett áremelkedés következménye. A felperes ezért a szakértő által vizsgált protézisek közül – a választásának megfelelően – igényt tarthatott a típus2 térdízületrendszer, protézisláb és tokrendszer költségének a megtérítésére, ennek összege azonban nem az alperes fellebbezésében megjelölt 14.846.300 forint (F/182.), hanem 14.902.765 forint (F/183.) volt. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperes marasztalását protézis csere költsége tekintetében 26.270.084 forintról 14.902.765 forintra leszállította.

[45] A felperes helyváltoztatásához szükséges gépkocsi használatának az indokoltságát az orvosszakértői vélemény alátámasztotta, és a felperes – a rendelkezésre álló adatok szerint – a balesetet megelőzően gépjárművel nem rendelkezett. Arra nézve sem merült fel adat, hogy a felperes az édesanyja nevében álló gépjárművet a sajátjaként úgy használta, hogy a jármű fenntartásának a költségei őt terheltek. Az alperes a felperes balesetben elhunyt édesanyjának a gépjárműkárát térítette meg, az, a Ptk 7:1. §-a, és 7:87. §-a alapján a hagyaték részét képező pénzbeli követelésként szállt át az örökös felperesre. Ennek következtében sem a balesetben sérült gépjármű kora, illetve típusa, sem a biztosító mindezek értékelése alapján számított térítésének összege, sem a balesetet megelőző fenntartási költségek nem bírtak jelentőséggel a felperes kára szempontjából. Azt pedig az alperes nem bizonyította, hogy a jellemzői alapján az új gépjármű megvásárlása során a felperes a kárenyhítési kötelezettségét megszegte. Az elsőfokú bíróság ezért megalapozottan marasztalta az alperest a beszerzett gépjármű rész-teljesítéssel nem fedezett 4.250.000 forint beszerzési költségében, és a csatolt költségszámlák értékelése alapján helyesen kötelezte az ítélelhozatalig lejárt 1.725.000 forint, valamint havi 20.000 forint gépjárműfenntartási költség járadék megfizetésére is az alperest.

[46] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:531. §-a alapján általános kártérítésként ítélte meg a felperes havi 15.000 forint rezsi többletköltséget, arra figyelemmel, hogy a balesetet követően a felperes kényszerű otthon tartózkodása miatt az áram és gáz fizetésével kapcsolatos költségei megemelkedtek. A felperes lakhatási körülményei azonban a baleset következtében komplex módon változtak meg, amennyiben a település³i albérletét meg kellett szüntetnie, ugyanakkor a korábban az édesanyja nevében álló ingatlan¹, és ahhoz kapcsolódó közüzemek – felperesi előadás szerint korábban megosztva viselt – költségei immár teljes egészében őt terheltek. Mindezen tények vizsgálatához és értékeléséhez szükséges adatok az albérlettel kapcsolatos adatok hiányában teljes körűen nem álltak rendelkezésre, holott a kárának bekövetkezését a károsultnak általános kártérítés esetén is bizonyítania kell, a bizonytalanság csupán a kár mértéke tekintetében megengedett. Az alperes megalapozottan sérelmezte rezsi többletköltség megfizetésére való kötelezését, ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperes havi 15.000 forint járadék és 1.250.000 forint lejárt járadék megfizetése iránti keresetét elutasította.

[47] A csatolt számlák alátámasztották a felperes balesetet követő ruházatkódással kapcsolatos költségeit, és az elsőfokú bíróság arra is helyesen utalt, hogy a felperes baleseti maradványállapota az öltözködési szokásainak a kényszerű megváltozását eredményezte. Az

alperes helytállási kötelezettsége alapján azonban nem a felperes valamennyi kiadásának, hanem kizárólag azoknak a megtérítésére köteles, amelyek kifejezetten a balesettel okozati összefüggésben, a baleset előtti helyzetéhez képest többletkiadásként merülnek fel. A felperes baleseti előtti ruházkodással kapcsolatos költségei jellegére, nagyságrendjére nézve egyáltalán nem merült fel adat, ennek hiányában pedig nem volt bizonyítottnak tekinthető az sem, hogy a felperes ebből eredő kiadásai az alperes által elismertnél nagyobb mértékben emelkedtek meg. A Fővárosi Ítéltábla ezért a fellebbezésnek megfelelően az alperes marasztalását havi 10.000 forint, valamint 995.000 forint lejárt járadékra leszállította.

[48] A fellebbezési eljárásban a felek között már nem volt vitás a jövedelempótló járadék fizetésének a kezdőidőpontja, és a járadékszámítás alapjául szolgáló adatok, így az átlagkereset és fogyatékosági támogatás összege sem. A Fővárosi Ítéltáblának az alperes fellebbezése alapján az elsőfokú bíróság számításának a helyességét kizárólag a 15 % szja figyelmen kívül hagyása miatt kellett vizsgálnia. A Fővárosi Ítéltábla ebben a tekintetben az alperes álláspontjával értett egyet. Az elsőfokú bíróság a számítása során ugyan kifejezetten utalt az 1/2016. (V. 22.) PK véleményre, a vélemény II. pontjában foglaltak alkalmazását ennek ellenére elmulasztotta, holott az kimondja, hogy a levonásra kerülő társadalombiztosítási ellátást is bruttó összegben kell figyelembe venni. Amennyiben a társadalombiztosítási ellátást szja-mentesen folyósítják, úgy kell meghatározni, mintha szja-fizetési kötelezettség terhelné, vagyis „bruttósítani” kell.

[49] Ebből következően az alperes jövedelemveszteség számítása volt helyes: 2018. évben a 15 % szja és 18,5 % tb levonásával meghatározott nettó átlagkereset (1.321.189 forint) és a nettó fogyatékosági támogatás (166.911 forint) különbözete 1.154.278 forintot, 15 % szja-val felbruttósítva bruttó 1.357.974 forintot tett ki. 2019. évben ugyanilyen számítási módszer alkalmazásával a felperes jövedelemvesztesége 2.956.450 forint, 2020. évben 3.754.785 forint, 2021. évben 4.750.616 forint, 2022. évben 5.829.289 forint, 2023. év első három hónapjában 1.433.823 forint volt. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperes marasztalását a jövedelempótló járadék tekintetében 20.082.937 forintra, a 2023. április 1. napjától fizetendő jövedelempótló járadék havi összegét pedig bruttó 477.941 forintra leszállította.

[50] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes biztosítottja megsértette a felperes Ptk. 2:43. § a) pontjában védett személyiségi jogait, ezért felperes a Ptk. 2:52. §-a szabályainak alkalmazásával sérelemdíjra tarthatott igényt. Az elsőfokú bíróság helytállóan összegezte ítéletében a felperes esetében a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékének a megállapítása során értékelendő körülményeket. Azok teljes megisméltése nélkül a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezésre tekintettel csupán azt emeli ki, hogy a felperes 26 évesen elszenvedett balesetben vált mozgáskorlátozottá, a teljesen önálló életvitelre alkalmatlanná, gyermekvállalási lehetőségei pedig korlátozottak. Egészségkárosodása súlyos fokú, a balesetet követő kórházi ellátása során szövődmények léptek fel. Az alperes a fellebbezését ebben a tekintetben alapvetően arra alapította, hogy a megállapított sérelemdíj mértéke a balesetkori ár- és értékviszonyokhoz, valamint az ítélkezési gyakorlat hasonló károsultak esetében hozott döntéseihez képest aránytalanul magas. A Fővárosi Ítéltábla ezért ezzel összefüggésben mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a Kúria BH2022. 123. számon közzétett döntése szerint a más, összehasonlításra alkalmas

ügyekben hozott döntéseket nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű nem vagyoni kártérítés (vagy sérelemdíj) megállapítására. A bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott döntéseinek értékelése tehát nem jelenthet mechanikus, számszerűsíthető összevetésen alapuló vizsgálatot. Ez azt is jelenti, hogy a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal csak a sérelemdíj mértékének nagyságrendi behatárolásához ad szempontot. A személyiségi jogsértések és következményeik különbözősége lehetővé teszi az adott károsult egyedi körülményei alapján a bírói gyakorlattól eltérő összeg meghatározását.

[51] Az elsőfokú bíróság által a felperes javára megítélt sérelemdíj mértéke ugyan valóban magasabb volt az ítélkezési gyakorlatban a hasonló sérülést elszenvedett károsultak esetében megítélt sérelemdíjak mértékénél, a Fővárosi ítéltábla álláspontja szerint azonban az eltérést a testi maradványállapota mellett a felperes igazolt súlyos fokú pszichés egészségromlása indokolta. A pszichiáter szakértő ugyanis megállapította, hogy a felperes a balesetből eredő testi maradványtüneteit pszichésen nem tudja feldolgozni, új élethelyzetébe nem tud beilleszkedni, saját testét, ezáltal a személyiségét a baleset óta nem tudja elfogadni, szeretni. Mind az egészséges, mind a fogyatékkal élő emberektől elszigetelődött, mindennapjaiban ezért nagyfokú magányt él meg. Pszichés problémái miatt komplex pszichoterápiás és biológiai kezelése szükséges. Az alperes a saját elhatározása alapján a felperes életkörülményeinek a javítására alkalmas intelligens protézis költségét még nem térítette meg, ezért eredményesen nem hivatkozhatott a sérelemdíj mértékét csökkentő tényezőként annak a felperes életkörülményeire gyakorolt jótékony hatásaira sem. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a már megtérített 8.500.000 forinton felül az alperes 21.500.000 forint sérelemdíjban és annak 2014. július 13-tól fizetendő késedelmi kamatában való marasztalásával egyetértett, ezért azt helybenhagyta.

[52] A fentiek eredményeként a havi 15.000 forint rezsitöbbletköltség iránti kereset elutasításával, és a havi 20.000 forint ruházati többletköltség 10.000 forintra való leszállításával az alperes által fizetendő költségpótló járadék összege 428.250 forintról 403.250 forintra, az alperes marasztalásának teljes összege a 26.270.084 forint protézis költségnek 14.902.765 forintra, a lejárt költségpótló járadék összegének 26.641.802 forintról 24.639.302 forintra, a lejárt jövedelempótló járadék összegének 21.882.354 forintról 20.082.937 forintra való leszállításával 102.029.480 forintról 86.860.244 forintra módosult.

[53] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint valójában a rPp. 81. § (2) bekezdése alapján kívánt rendelkezni a perköltség viseléséről, és e szabály alkalmazhatóságával a Fővárosi Ítéltábla is egyetértett, figyelemmel arra, hogy az alperes marasztalásának a leszállítása ellenére a felperes pernyertessége – az alperes per alatt történt teljesítéseire is figyelemmel – hozzávetőleg 78 % mértékű volt. Ebben az esetben a bíróságnak főszabály szerint a marasztalási összegből kell kiindulni a perköltségről való rendelkezése során. A felek pernyertességének, illetve pervesztességének aránya az ellenérdekű félnek járó perköltségre tekintet nélkül akkor jön számításba, ha a fél az ügyvédi megbízás alapján kéri költségeinek a megtérítését. A felperes esetében ez volt a helyzet, ezért a Fővárosi Ítéltábla az alperes perköltségben marasztalásának az összegét leszállította. A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdése lehetőséget ad kártérítési perekben a

perköltésben nem marasztalt fél illeték, illetve állam által előlegezett költség alóli mentesítésére is. Ilyen esetben azonban az ellenérdekű félnek csak az illeték, illetve az állam által előlegezett költség pervesztessége arányának megfelelő részét kell megfizetnie. A Fővárosi Ítéltábla ennek megfelelően az alperest terhelő illeték és költség összegének leszállítása mellett úgy rendelkezett, hogy azok fennmaradó részét az állam viseli.

[54] A kifejtettetekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező rész szerint megváltoztatta.

[55] A fellebbezési eljárásban a felperes mintegy 64 %-ban lett pernyertes. A Fővárosi Ítéltábla a pernyertességének arányára figyelemmel a másodfokú eljárásban is lehetőséget látott a rPp. 81. § (2) bekezdése kártérítési perekre irányadó speciális szabályának az alkalmazása, és a felperes megjelölt 480.000 forint + áfa perköltségének arányos megfizetésére kötelezte az alperest. A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési illeték viselése felől a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

[56] Az alperes által fizetendő fellebbezési illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon esedékes a 2022. évi XLV. törvénnyel módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése szerint. Azt az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára külön felhívás bevétele nélkül kell megfizetnie, az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése].

Budapest, 2023. október 10.

Dr. Lente Sándor s.k.

a tanács elnöke

Dr. Csóka István s.k.

előadó bíró

Dr. Virág Csaba s.k.

bíró